

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah
EVA: 2006-2111-0079
Skrajšani postopek

I. Uvod

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje zakona

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 21/95) je Republika Slovenija sprejela spomladi leta 1995. Do danes je bil dopolnjen in spremenjen štirikrat. Zadnje spremembe in dopolnitve (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah – ZASP-C, Uradni list RS, št. 17/06), ki so bile nujne zaradi uskladitve z evropskimi predpisi, so začele veljati 4. 3. 2006. Z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 44/06 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljnjem besedilu: ZASP) je Republika Slovenija zagotovila varstvo avtorske in sorodnih pravic, ki sodijo med ustavno zagotovljene človekove pravice, velika pozornost pa se jim posveča tudi na evropski in širši mednarodni ravni. Posamezne vidike avtorske in sorodnih pravic ureja osem evropskih direktiv in več mednarodnih pogodb (Republika Slovenija jih je ratificirala osem), ZASP pa je z njimi usklajen.

Zaradi lažjega in učinkovitejšega urejanja pravic določa ZASP v nekaterih primerih množične uporabe varovanih del obvezno kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic. S kolektivnim upravljanjem pravic se lahko ukvarjajo le pravne osebe – kolektivne organizacije, ki imajo ustrezno dovoljenje pristojnega organa, to je Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: urad). Za zdaj imajo dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic:

- Združenje skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SAZAS) za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na avtorskih delih s področja glasbe,
- Združenje avtorjev in nosilcev malih in drugih avtorskih pravic Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZAMP) za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih ter
- Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod IPF) za kolektivno uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih.

Ker ustrezna kolektivna organizacija še ni bila ustanovljena, sta bili izdani dve začasni dovoljenji, in sicer:

- Avtorski agenciji za Slovenijo (v nadaljnjem besedilu: AAS) za kolektivno uveljavljanje avtorskih in sorodnih pravic v primeru privatnega in drugega lastnega reproduciranja¹ in
- SAZAS za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic v primeru kableske retransmisije avdiovizualnih del.

Obe začasni dovoljenji veljata do ustanovitve ustrezne kolektivne organizacije, ki bo prevzela kolektivno upravljanje navedenih pravic.

Novela ZASP v letu 2004 je spremenila večino določb o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Med drugim so bile na novo določene obveznosti kolektivne organizacije, da

¹ Dovoljenje se nanaša le na pobiranje nadomestil, njihovo razdeljevanje pa je v pristojnosti upravičenih kolektivnih organizacij in reprezentativnih združenj.

z reprezentativnimi združenji uporabnikov varovanih del sklepa skupne sporazume, v katerih se določijo predvsem pogoji, načini uporabe in višina nadomestil za uporabo teh del. Če sta kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov sklenila skupni sporazum, velja nadomestilo, ki je določeno s tem sporazumom, kot tarifa za uporabo varovanih del. Uporabniki iz združenja, ki je sklenilo tak sporazum, plačujejo torej kolektivni organizaciji nadomestilo za uporabo varovanih del v višini, določeni s skupnim sporazumom. Če pa ta ni sklenjen, plačujejo nadomestilo za uporabo varovanih del po tarifi, ki jo sprejme kolektivna organizacija (prvi odstavek 157. člena ZASP).

Ker je bilo v praksi med kolektivnimi organizacijami in uporabniki veliko nesoglasij, ki so onemogočala sklenitev skupnih sporazumov, je bila poleg že obstoječih mehanizmov za reševanje sporov (civilna pravna sredstva, mediacija, postopek zaradi zlorabe monopolnega položaja kolektivne organizacije, kazniva dejanja) pri zadnji noveli ZASP v letu 2006 z novim 163. a členom predlagana uvedba posebne arbitraže kot dodatnega sredstva za izvensodno reševanje spornih vprašanj med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov varovanih del. Predlagano je bilo, da lahko kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov zahteva arbitražo, ki naj odloči o vsebini skupnega sporazuma, če ga nista sklenili po štirih mesecih pogajanj. Pri tem je bilo najpomembnejše, da nasprotna stran (ki je lahko kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov) ne sme odreči sodelovanja v arbitražnem postopku. S tako ureditvijo bi bilo kateri koli strani (kolektivni organizaciji in reprezentativnemu združenju uporabnikov) onemogočeno oviranje reševanja spornih vprašanj in sklenitve skupnih sporazumov, kar bi prispevalo k ureditvi razmer glede kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic. Predlagani 163.a člen ZASP je bil sicer sprejet, vendar pa je bil pri obravnavi v Državnem zboru Republike Slovenije v bistvenem delu spremenjen, zaradi česar ne zagotavlja zelenih učinkov.

Sprejeti in veljavni novi 163.a člen ZASP temelji na arbitražnem sporazumu, kar pomeni, da je že za sprožitev arbitražnega postopka potrebno soglasje obeh strani. Če arbitražnega sporazuma ni, nobena od njiju ne more sprožiti arbitražnega postopka, v katerem bi se določila vsebina skupnega sporazuma, katerega (bistveni) del je tarifa. S takšno ureditvijo pa niso ustrezno rešeni primeri, ko se kolektivne organizacije in reprezentativna združenja uporabnikov o vsebini sporazuma ne morejo dogovoriti, saj razen sodne poti ni na voljo nobene druge možnosti. Poleg navedenega se je v praksi pokazalo, da merila za določitev tarif niso dovolj jasna, kar otežuje pogajanja in sklepanje skupnih sporazumov.

Zdaj veljavna ureditev po ZASP ob nesodelovanju ene strani ne zagotavlja hitre rešitve spora o določitvi tarif, ki jih za uporabo varovanih del iz njenega repertoarja uporabnikom zaračunava kolektivna organizacija, zaradi česar je lahko vprašanje določitve tarife nerešeno več let. Takšno stanje onemogoča zakonito uporabo varovanih del, saj zaradi nedoločene (ali neprimerno določene) tarife uporabniki ne plačujejo nikakršnih nadomestil za uporabo, kolektivne organizacije pa tudi ne morejo izdajati računa za to. V takih primerih je najprimernejše sredstvo civilna tožba, za katero pa se kolektivne organizacije zaradi dolgotrajnih sodnih postopkov in visokih stroškov čedalje redkeje odločajo.

Razloga za sprejetje predlaganega zakona sta tako:

1. ustrežnejša in natančnejša ureditev postopka določanja tarif, vključno z uvedbo Sveta za avtorsko pravo, ki ob sporu lahko določi primerno tarifo;
2. druge manj zahtevne spremembe in dopolnitve drugih določb ZASP.

Ad 1

Bistveni del predlaganega zakona se nanaša na reševanje spornih vprašanj glede določanja tarif oziroma sklenitve skupnega sporazuma med kolektivnimi organizacijami in reprezentativnimi združenji uporabnikov varovanih del.

Predlagatelj ocenjuje, da bosta uvedba postopka pred Svetom za avtorsko pravo in natančnejša določitev meril za določanje tarif prispevali k hitrejši (in izvensodni) rešitvi spornih vprašanj med kolektivno organizacijo in uporabniki varovanih del, povečanju števila sklenjenih skupnih sporazumov in posledično k ureditvi obveznosti uporabnikov varovanih del do kolektivnih organizacij oziroma do imetnikov avtorske in sorodnih pravic, ki jih zastopajo kolektivne organizacije.

Ad 2

Manj zahtevne spremembe in dopolnitve drugih določb ZASP so rezultat praktičnih izkušenj ter bodo prispevale k posodobitvi oziroma izboljšanju delovanja sistema nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje ter nadzora nad delovanjem kolektivnih organizacij.

Plačevanje nadomestila v zvezi s privatnim in drugim lastnim reproduciranjem je vezano na uvoz. Zaradi članstva v Evropski uniji je treba določiti, da je uvoz vnos na ozemlje Republike Slovenije. Zavezanci za plačevanje nadomestil so izrazili zaskrbljenost, da bi se lahko podatki, ki so jih dolžni sporočati kolektivni organizaciji in ki so po njihovem mnenju poslovna skrivnost, zlorabili, zato se kolektivnim organizacijam izrecno prepoveduje razkritje pridobljenih podatkov.

Pristojni organ – urad nadzoruje, ali kolektivna organizacija izvaja naloge v skladu z ZASP. V ta namen lahko od kolektivne organizacije kadar koli zahteva dokumente, vendar le na podlagi obrazložene pisne zahteve. Ker je nadzor nad kolektivnimi organizacijami zaradi njihovega monopolnega položaja ključnega pomena za delovanje celotnega sistema kolektivnega uveljavljanja pravic, je nujno, da pristojni organ ni omejen z dvomi o opravičenosti svoje zahteve. Prav tako kolektivni organizaciji ne sme biti dana možnost, da bi se izognila nadzoru z izgovarjanjem na neopravičenost zahteve nadzornega organa. Sedanja ureditev določa le en ukrep, ki ga pristojni organ lahko izreče, če ugotovi, da kolektivna organizacija krši določbe ZASP, in sicer odvzem dovoljenja. Ker gre za skrajni ukrep, ki bi imel, če bi bil izrečen, posledice za imetnike pravic in uporabnike varovanih del, je nujno določiti tudi blažje ukrepe, s katerimi je mogoče doseči odpravo nepravilnosti v delovanju kolektivne organizacije. Predlog zakona predvideva tri dodatne ukrepe, in sicer odredbo o odpravi ugotovljenih kršitev zakona, zahtevo, da se na stroške kolektivne organizacije opravi posebna revizija njenega poslovanja, v obsegu, ki ga določi pristojni organ, in pogojni odvzem dovoljenja.

2. Cilji, načela in pogloblitve predloga zakona

Poglavitni cilj predlagane novele je zagotoviti učinkovit sistem določanja tarif, tako pa večjo učinkovitost kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic kot celote, kar bo doseženo predvsem z ustrezno ureditvijo tarife (novi 156. člen ZASP), skupnih sporazumov (novi 157. člen ZASP) in z uvedbo Sveta za avtorsko pravo (novi členi od 157.a do 157.g). Hkrati so opravljene manj zahtevne spremembe in dopolnitve, katerih namen je odpraviti tiste pomanjkljivosti in slabosti ZASP, ki v praksi povzročajo težave.

Predlog zakona temelji na splošno sprejetih načelih, ki veljajo v slovenskem in mednarodnem avtorskem pravu:

- načelo plačila za uporabo dela: praviloma pripada avtorju plačilo vedno, kadar nekdo delo uporablja, tudi če ta uporaba ne prinaša gospodarske koristi;
- načelo primernosti tarife: avtorjeve pravice so izključne in tudi kolektivna organizacija načelno odloča o njih povsem samostojno. Zaradi monopolnega položaja kolektivnih organizacij je dovoljeno in upravičeno poseči v tarife (in v samostojnost) tako, da se določijo primerne tarife. Primernost naj bi se dosegla predvsem s sporazumom strank, če pa tega ni, mora zakonodajalec zagotoviti primeren mehanizem, s katerim hkrati onemogoči morebitno blokado varovanja izključnih pravic pri uporabnikih, pa tudi zlorabo monopolnega položaja kolektivnih organizacij;
- načelo preglednosti: velja za celotno dejavnost kolektivnih organizacij, posebno glede tarif. Te morajo biti jasne, razumljive in nedvoumne, objavljene v uradnem listu, jasno določene ali znane morajo biti tudi metode oziroma pravila, po katerih so določene;
- načelo učinkovitega uveljavljanja pravic: državni in drugi organi (Svet za avtorsko pravo kot novouvedeni organ, tržna inšpekcija, sodnik za prekrške, policija, sodišča itd.) morajo imeti pravni okvir, ki bo omogočal hitro in učinkovito uveljavljanje pravic ter ukrepanje zoper kršilce pravic.

Poglavitne rešitve predloga zakona:

V spremenjenem 156. členu je določen pojem tarife za uporabo avtorskega dela, s čimer se odpravljajo različne razlage tega izraza. Predlog zakona ne dopušča dvoma, da so pogajanja glavni način določitve tarife, saj se določi s skupnim sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov, če pa to ni mogoče, jo določi Svet za avtorsko pravo, ki ga predlog zakona uvaja na novo. Če za neko vrsto uporabe avtorskih del tarifa še ni bila določena, lahko kolektivna organizacija sama, vendar ob upoštevanju zahteve po primernosti, določi začasno tarifo, ki velja do določitve »redne« tarife. Morebitni poračun se določi v skupnem sporazumu. Način sklenitve sporazuma, njegovo vsebino in veljavnost določa spremenjeni 157. člen predloga zakona. Skupni sporazum, ki ga objavi kolektivna organizacija v Uradnem listu Republike Slovenije, velja za vse istovrstne uporabnike, ne glede na to, ali so sodelovali pri pogajanjih za sklenitev tega sporazuma.

Bistvena novost predloga zakona je uvedba Sveta za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: Svet), ki na podlagi zahteve kolektivne organizacije ali reprezentativnega združenja uporabnikov določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju. Zahtevo je mogoče vložiti kadar koli po objavi začasne tarife ali če po štirih mesecih od začetka pogajanj kolektivne organizacije in reprezentativna združenja uporabnikov ne sklenejo skupnega sporazuma. Tako je omogočena preprečitev prekinitve pogajanj, ki bi jo povzročila katera koli stran. Sankcija, ki nastane zaradi neudeležbe pri pogajanjih, je veljavnost sporazuma tudi za tiste, ki pri njih niso želeli sodelovati in so jih npr. želeli preprečiti. Ker pa bi bila mogoča tudi zloraba te določbe (npr. nekateri uporabniki bi poskušali z oblikovanjem previsokega nadomestila uničiti manjše konkurente), je omogočeno, da vsak zahteva, naj Svet preizkusi, ali je objavljeni sporazum v skladu z določbami ZASP in ali je tarifa primerna, razen če je Svet o tem vprašanju že odločil. Svet ima zelo široka pooblastila in lahko odloča tudi mimo zahtevkov strank. Če je glede na okoliščine potrebno, lahko na predlog stranke med postopkom izda odločbo, s katero določi tarifo za čas postopka pred Svetom. Kolektivni organizaciji ostaja možnost vložitve civilne tožbe oziroma prepovedi uporabe avtorskih del (postopek pred Svetom ni procesna predpostavka za uveljavljanje pravic pred sodišči), vendar bo sodišče vezano na veljavno določeno tarifo. Predlagani 157.c člen opredeljuje merila

primernosti, ki jih bodo morali pri določanju tarif upoštevati kolektivne organizacije in združenje uporabnikov, pa tudi Svet.

Zoper odločbo Sveta je dovoljena tožba, ki se vloži pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije v tridesetih dneh od vročitve odločbe. Vrhovno sodišče Republike Slovenije odloča v senatu petih sodnikov. Odločbo Sveta preizkusi v mejah tožbenega zahtevka in v mejah razlogov, ki so navedeni v tožbi, pri tem pa po uradni dolžnosti pazi na bistvene kršitve določb postopka glede vprašanja, ali je bila stranki dana možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za izpodbijano odločbo. Tožnik v postopku sodnega varstva ne sme navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov. Sodišče odloča brez glavne obravnave. Zoper sodbo oziroma sklep sodišča ni pritožbe.

Svet ni državni organ, ampak strokovno in neodvisno telo, ki je specializirano za reševanje sporov pri kolektivnem upravljanju pravic. Sestavljajo ga predsednik in dva člana, ki morajo izpolnjevati postavljene pogoje. Po enega člana Sveta predlagajo vse kolektivne organizacije skupaj in vsa reprezentativna združenja uporabnikov skupaj, predsednika Sveta pa pristojni organ. Predsednika in člana Sveta imenuje za petletno dobo minister, pristojen za gospodarstvo. Minister lahko zavrne imenovanje predlaganega člana le, če ta ne izpolnjuje pogojev za člana Sveta. Tako imajo kolektivne organizacije in reprezentativna združenja imajo zagotovilo, da bo pristojni minister imenoval njihovega predlaganega kandidata.

Pristojni organ (urad) zagotavlja Svetu administrativno pomoč. Vsaka stranka sama nosi svoje stroške, ki jih ima zaradi postopka pred Svetom, po enakih delih pa krijeta stroške Sveta (nagrado za člane Sveta, potne in druge razumne stroške članov Sveta, stroške, potrebne za izvedbo dokazov, in administrativne stroške).

Predlagani zakon odpravlja tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene pri izvajanju ZASP. Tako se pri določbah o plačevanju nadomestila v zvezi s privatnim in drugim lastnim reproduciranjem jasneje določa pomen izraza »uvoz«, ki se je spremenil zaradi pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji (uvoz pomeni vsak vnos na ozemlje Republike Slovenije – 1. člen predloga zakona). Uvajata se tudi dve oprostitvi od plačila nadomestila, in sicer v korist zavezancev, ki prvič prodajo ali uvozijo naprave ali nosilce (od katerih se plačuje nadomestilo) za profesionalno reproduciranje varovanih del in reproduciranje varovanih del v korist invalidnih oseb (2. člen predloga zakona). Ker so zavezanci za plačevanje nadomestil večkrat izrazili zaskrbljenost, da bi se lahko podatki, ki so jih dolžni sporočiti kolektivni organizaciji in so po njihovem mnenju poslovna skrivnost, zlorabili, se kolektivnim organizacijam izrecno prepoveduje razkritje pridobljenih podatkov (2. člen predloga zakona).

Druge manj zahtevne spremembe in dopolnitve ZASP se nanašajo na nekatere določbe v poglavju o kolektivnem upravljanju pravic. Jasno se določa, da imajo kolektivne organizacije monopolni položaj in da ima za isto vrsto varovanih del in za iste pravice lahko dovoljenje le ena kolektivna organizacija, vendar pa je omogočeno, da lahko v nekaterih okoliščinah druga pravna oseba pridobi dovoljenje za kolektivno upravljanje namesto obstoječe kolektivne organizacije (4. člen predloga zakona). Jasneje se določa tudi obveznost kolektivne organizacije do vpogleda v njen repertoar varovanih del in sporočanja podatkov o upravljanju pravic nekega imetnika (5. člen predloga zakona). Pomembna novost, ki bo olajšala predvsem položaj uporabnikov varovanih del glede na kolektivne organizacije, je tudi obveznost le-teh, da v nekaterih primerih izdajajo skupne račune in da je tarifa za vsa varovana dela določena enako (8. člen predloga zakona). Natančneje se tudi določa pravica rednih članov kolektivne

organizacije, da zahtevajo pregled poslovanja kolektivne organizacije (10. člen predloga). Predlagana je tudi razjasnitev obsega pregleda njenega poslovanja, saj so se v praksi pojavili dvomi o tem (12. člen predloga zakona).

S predlaganim zakonom se tudi natančneje urejajo pristojnosti urada pri nadzoru delovanja kolektivne organizacije. V ta namen lahko od nje kadar koli zahteva nekatere dokumente (12. člen predloga zakona), ali pa tudi, da se na stroške kolektivne organizacije opravi posebna revizija njenega poslovanja v obsegu, ki ga določi pristojni organ - urad (13. člen predloga zakona). Nadzor nad kolektivnimi organizacijami je zaradi njihovega monopolnega položaja ključnega pomena za delovanje celotnega sistema kolektivnega uveljavljanja pravic, zato pristojni organ ne sme biti omejen z dvomi o upravičenosti svoje zahteve, kolektivni organizaciji pa ne sme biti omogočeno, da bi se izogibala nadzoru z izgovarjanjem na neopravičenost zahteve pristojnega organa (to omogoča zdaj veljavna določba tretjega odstavka 162. člena ZASP).

Predlagani zakon poleg odvzema dovoljenja, ki je zdaj edini ukrep pristojnega organa, predvideva še dva dodatna ukrepa pristojnega organa pri ugotovljenih kršitvah delovanja kolektivnih organizacij, in sicer odredbo o odpravi ugotovljenih kršitev zakona (namesto sedanjega opozorila za odpravo ugotovljenih kršitev – drugi odstavek 162. člena ZASP) in pogojni odvzem dovoljenja (14. člen predloga zakona).

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva. Stroške postopka pred Svetom bodo namreč krile stranke postopka.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Nobena mednarodna pogodba ali predpis EU ne ureja kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic², zato vsaka država posebej določi pogoje za ustanovitev, delovanje in nadzor nad delom kolektivnih organizacij, vključno s sistemom oblikovanja tarif. Države urejajo kolektivno upravljanje pravic v zakonu o avtorski (in sorodnih) pravicah³ ali v posebnem zakonu ali drugem predpisu⁴. Način ureditve je odvisen od splošne ravni spoštovanja avtorske in sorodnih pravic ter tradicije kolektivnega uveljavljanja. V državah z daljšo tradicijo (Francija, Belgija) zakonodaja določa le splošne okvire delovanja kolektivnih organizacij, v državah, kjer kolektivno uveljavljanje še ni povsem zaživelo, pa je treba delovanje kolektivnih organizacij urediti natančneje (npr. Češka).

V večini držav se lahko s kolektivnim upravljanjem pravic ukvarja le tisti s pridobljenim dovoljenjem državnega organa⁵, ki tudi nadzoruje delo kolektivnih organizacij. Delovanje kolektivnih organizacij je praviloma v pristojnosti patentnih uradov oziroma uradov za

² Nekatere direktive določajo, da se morajo v nekaterih primerih uporabe varovanih del pravice na teh delih uveljavljati kolektivno, ne določajo pa načina ureditve kolektivnega uveljavljanja, kot npr. Direktiva o satelitih – obvezno kolektivno uveljavljanje pri kabelski retransmisiji varovanih del.

³ Npr. Belgija (zakon in podzakonski predpis), Danska (zakon in podzakonski predpis), Češka, Francija (zakon in podzakonski predpis).

⁴ Npr. Nemčija, Avstrija, Slovaška, Nizozemska (uredba vlade).

⁵ Od te t. i. kontinentalne ureditve se bistveno razlikujejo anglosaksonske države, v katerih ustanovitev kolektivne organizacije ni pogojena s pridobitvijo državnega dovoljenja (Kanada, Irska, Velika Britanija, ZDA ...).

industrijsko oziroma intelektualno lastnino (Nemčija⁶, Madžarska, Švica, Hrvaška), ministrstva za kulturo (Danska, Češka, Francija) ali ministrstva za pravosodje (Švedska, Avstrija). Nadzor državnega organa je nujen, saj imajo kolektivne organizacije *de facto* ali *de iure* monopolni položaj, ki bi ga lahko zlorabile v odnosu do uporabnikov varovanih del ali svojih članov (npr. neenako obravnavanje posameznih uporabnikov ali članov).

Zakonodajalci poskušajo zato jasno določiti obveznosti vseh vpletenih v sistemu kolektivnega uveljavljanja, na primer:

- obveznosti kolektivne organizacije do imetnikov pravic (Nemčija, Švica, Češka: vnaprej določena pravila delitve zbranih sredstev; Švica, Češka: neprofitno delovanje; Francija, Belgija: o delitvi odloča skupščina z dvotretjinsko večino; Nemčija, Francija, Belgija, Češka: kolektivna organizacija mora vsako leto pridobiti revizijsko poročilo o svojem poslovanju);
- obveznosti kolektivne organizacije do uporabnikov (Nemčija, Češka: sklepanje pogodb z uporabniki pod enakimi pogoji; Francija, Belgija, Nemčija, Češka: kolektivna organizacija mora uporabniku omogočiti vpogled v svoj repertoar; Švica: določitev skupne tarife in izdaja skupnega računa vseh kolektivnih organizacij uporabniku, kadar z uporabo dela nastane obveznost plačila več kolektivnim organizacijam; Belgija: uporabniki lahko dobijo podatke o poslovanju kolektivne organizacije, kakršni so zaključni računi, finančna struktura, poročila organov kolektivne organizacije in revizorjev);
- obveznosti uporabnikov do kolektivne organizacije (Nemčija, Švica, Češka: sporočanje podatkov, nujnih za izračun nadomestila in delitev zbranih sredstev);
- čim širša pooblastila pristojnega organa za nadzor nad delovanjem kolektivne organizacije, vključno s preklicem oziroma odvzemom dovoljenja (Nemčija, Francija, Švica, Češka: kolektivna organizacija mora letno poročati o zbranih sredstvih ter dati vse podatke in zahtevane dokumente (v Nemčiji in na Češkem tudi o sodnih odločbah, če je kolektivna stranka v postopku); Nemčija, Belgija, Švica, Češka: nadzorni organ sme zahtevati odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti v določenem roku ter omejiti ali odvzeti dovoljenje, če niso odpravljene; v Nemčiji sme tudi zahtevati odpoklic osebe, ki vodi kolektivno organizacijo; Belgija, Nemčija: ponavljajoče se ali hujše kršitve določb zakona so razlog za odvzem dovoljenja; na Češkem je razlog za odvzem dovoljenja kršitev dolžnosti kolektivne organizacije; v Švici lahko nadzorni organ daje navodila kolektivni organizaciji; Belgija, Francija: kolektivna organizacija mora predloge sprememb statuten, pravil delitve ali zbiranja predhodno predložiti državnemu organu (Nemčija, Belgija tudi tarif)).

Za kolektivne organizacije in uporabnike varovanih del je najpomembnejše področje določanja tarif⁷ za uporabo varovanih del. Po mnenju CISAC⁸ se tarife načelno določajo kot rezultat pogajanj med kolektivnimi organizacijami in uporabniki razen primerov, pri katerih nadomestilo določa zakon (npr. sledna pravica, nadomestilo zaradi privatnega in drugega lastnega reproduciranja)⁹.

Nadzor nad tarifami in drugimi pogoji kolektivnih organizacij za uporabo avtorskih del se izvaja na tri načine:

1. z reševanjem morebitnih sporov pred pristojnimi civilnimi sodišči,

⁶ Poleg Nemškega urada za patente in znamke je organ nadzora tudi Zvezni kartelni urad.

⁷ Glej Kolektivno uveljavljanje avtorske in sorodnih pravic, Primerjalna pravna analiza aktualnih problemov v Sloveniji, Urad RS za intelektualno lastnino, Ljubljana, november 2002.

⁸ Confederation Internationale des Societes d'Auteurs et Compositeurs – Mednarodno združenje združenj avtorjev in skladateljev.

⁹ www.cisac.org.

2. s posebnimi postopki pred specializiranimi sodišči ali drugimi arbitražnimi telesi, ustanovljenimi v te namene,
3. z odobritvijo tarif in drugih pogojev za uporabo avtorskih del s strani državnih organov. Prvi način najbolj ustreza izključni naravi avtorskih pravic, vendar pa dolgotrajni sodni postopki ne ustrezajo posebnim interesom kolektivnega uveljavljanja pravic. Da bi dosegli hitrejšo in cenovno učinkovitejšo reševanje sporov, so se začela ustanovljati specializirana sodišča oziroma poravnalna ali arbitražna telesa. Odvisno od konkretnih političnih, gospodarskih in pravnih razmer je lahko primerna tudi odobritev s strani državnega organa¹⁰.

V Nemčiji¹¹ kolektivne organizacije same določijo tarife in jih objavijo v uradnem glasilu. Pri tem morajo upoštevati zakonska merila: običajna podlaga za izračun tarif je denarna korist, dosežena z izkoriščanjem varovanega dela; tarife so lahko določene tudi na drugih podlagah, če te ustrezajo merilu prihodkov od izkoriščanja, ki jih je mogoče oceniti z razumnimi ekonomskimi stroški; pri določanju tarif se ustrezno upošteva razmerje med uporabo dela in celotnim izkoriščanjem; pri določanju tarif in zbiranju nadomestil morajo kolektivne organizacije upoštevati verske, kulturne in družbene interese zavezancev, vključno z interesi mladine. Kot tarife se štejejo tudi nadomestila, ki so jih (sporazumno) z medsebojnimi pogodbami določili kolektivna organizacija in združenja uporabnikov varovanih del oziroma zavezanci za plačilo nadomestil¹². Vsaka stranka lahko sproži postopek pred arbitražnim svetom¹³ glede sporov, v katerih je kolektivna organizacija stranka, če se nanašajo na uporabo varovanih del ali na sklepanje pogodb z združenji uporabnikov oziroma zavezanci ali na dopolnitev teh pogodb. Postopek se lahko sproži tudi v sporih, v katerih sta stranki radiodifuzna organizacija in kabelski operater, če se nanašajo na obveznost sklepanja pogodb za kabelsko retransmisijo. Arbitražni svet je organiziran kot upravni organ pri Zveznem patentnem uradu, ki izvaja sodno oblikovan poravnalni postopek. Svet odloča v tričlanskih senatih. Člani morajo izpolnjevati pogoje za sodnika in jih imenuje minister za pravosodje za štiriletno obdobje. Pristojnosti sveta so precej omejene, največ, kar lahko odloči, je poravnalni predlog, ki ga predloži strankam, vendar ga niso dolžne sprejeti. Če ga ne, sledi običajna pot pravde, v kateri lahko ponovno uveljavljajo vse dejanske in pravne razloge iz arbitražnega postopka. Vendar pa je za pravdo postopek pred arbitražnim svetom procesna predpostavka, tudi takrat, ko se npr. spornost tarif pojavi šele sredi pravde za plačilo nadomestil; v teh primerih se pravda prekine do odločitve arbitražnega sveta. Pisne poravnave, sklenjene pred arbitražnim svetom, so izvršilni naslov. Veliko uspešno zaključenih postopkov dokazuje, da se je arbitražni svet vzpostavil kot koristen poravnalni organ in da je pripomogel k razbremenitvi sodišč.

V Belgiji¹⁴ je glede tarif izvajalcev in proizvajalcev fonogramov določeno, da se, če tarifa ni bila določena sporazumno, v šestih mesecih od uveljavitve zakona ustanovi komisija, ki določi primerno nadomestilo. Komisijo vodi sodnik, ki ga imenuje predsednik prvostopenjskega sodišča v Bruslju. Polovico njenih članov imenujejo kolektivne organizacije

¹⁰ Dr. Mihály Ficsor, *Collective Management of Copyright and Related Rights*, WIPO, str. 145, 146.

¹¹ Gesetz ueber die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten (Urheberrechtswahrnehmungsgesetz), 1965, zadnjič dopolnjen 1998; člani 12, 13, 14, 14a, 14b, 14c, 14d, 15 in 16.

¹² Skorajda vse tarife (96 %) največje kolektivne organizacije GEMA se določijo sporazumno, s kolektivnimi sporazumi.

¹³ Deluje pri Nemškemu uradu za patente in znamke. Vse tri člane arbitražnega sveta, ki morajo izpolnjevati pogoje za sodnike, imenuje minister za pravosodje (za štiri leta). Minister za pravosodje s podzakonskim predpisom natančneje ureja postopek pred arbitražnim svetom, nagrade članov sveta, pristojbine za postopke in vprašanja v zvezi s stroški.

¹⁴ Loi relative au droit d'auteur et aux droits voisins, 1994, dopolnjen 1995, člen 42.

in drugo polovico organizacije uporabnikov oziroma zavezancev. Odločba komisije se objavi v uradnem listu in velja za vse.

Tudi v Franciji¹⁵ je podobna določba glede nadomestil za izvajalce in proizvajalce fonogramov – če sporazuma ni, določi nadomestilo komisija.

V Veliki Britaniji deluje posebno sodišče (v angleščini - tribunal) za avtorsko pravico. Njegova glavna naloga je odločati v primerih, v katerih se kolektivne organizacije in uporabniki ne morejo dogovoriti o tarifah in pogojih uporabe varovanih del. Po zakonu je sodišče dolžno dokončno ugotoviti dejstva in na njihovi podlagi sprejeti razumno odločitev. To je mogoče sodno izpodbijati samo glede pravnih vprašanj. Vsakdo, ki meni, da mu je kolektivna organizacija neutemeljeno zavrnila izdajo dovoljenja za uporabo varovanih del ali da so pogoji, pod katerimi mu je dovoljenje ponujeno, neprimerni, lahko zahteva, da o tem odloči sodišče. Slednje odloča tudi o vprašanjih, ki jih nanj naslovi državni sekretariat, in tistih, ki se ne nanašajo na kolektivne organizacije. Sodišče je sestavljeno iz treh predsednikov in dveh namestnikov ter ne manj kakor dveh in ne več kakor osem navadnih članov. Njegovo delovanje določajo posebna postopkovna pravila.

Sistem določanja tarif z arbitražnim telesom poznajo tudi na Danskem, v Avstriji, Veliki Britaniji, ZDA, Kanadi, Avstraliji, Indiji, Jamajki in drugod.¹⁶

5. Ocena drugih posledic, ki jih bo imel zakon

Predlagani zakon ne bo povzročil drugih posledic. Za njegovo izvajanje tudi ne bo potrebno sprejeti nobenega podzakonskega akta.

6. Razlogi za sprejetje zakona po skrajšanem postopku

Predlagatelj v skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije obravnava predlog zakona po skrajšanem postopku, ker se predlagajo manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.

Predlagane so torej manj zahtevne spremembe in dopolnitve ZASP, ki se nanašajo predvsem na določitev tarife in sklenitev skupnega sporazuma med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov. Namesto sedanjih dveh členov (156. in 157.) ZASP, za katera se je v praksi izkazalo, da pomanjkljivo urejata sistem določanja tarif, je predlagano, da se vzpostavi celovit sistem določitve tarife. V primerjavi s sedanjo ureditvijo je sprememba v tem, da se omogoča ta določitev tudi, kadar kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov niti po štirih mesecih pogajanj ne skleneta sporazuma in ne določita tarife. V tem primeru lahko kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov predlaga, da tarifo določi Svet za avtorsko pravo, ki je nov, strokovni in neodvisni tričlanski organ. Posledično so predlagane nove določbe o Svetu, njegovi sestavi, postopku pred njim, sodnem varstvu zoper njegovo odločbo in stroških, ki jih krijejo stranke postopka. Omogočen je tudi preizkus katere koli veljavne tarife pred Svetom. Predlagatelj ocenjuje, da so te spremembe manj zahtevne, saj se z njimi ne posega globlje v sistem kolektivnega upravljanja, ampak le urejajo primeri, ki doslej niso bili urejeni ustrezno, zaradi česar se je ohranjalo neurejeno stanje pri kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic.

¹⁵ Code de la propriété intellectuelle.

¹⁶ Claire Kusy, Comparative Study on Copyright Administrative Institutions, 2002, strani 9–17.

Manj zahtevne so tudi preostale predlagane spremembe zakona, s katerimi se odpravljajo nejasnosti in pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju ZASP.

II. Besedilo členov:

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah

1. člen

V prvem odstavku 37. člena se beseda »primernega« nadomesti z besedo »pravičnega«.

Doda se nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Za namen tega zakona se kot uvoz šteje vsak vnos na ozemlje Republike Slovenije.«.

Dosedanja četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

2. člen

V 38. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Zavezanci iz prvega odstavka niso zavezanci nadomestila za tiste naprave oziroma nosilce, ki jih prvič prodajo ali uvozijo za:

1. profesionalno reproduciranje varovanih del, pri katerem je treba pridobiti dovoljenje imetnikov pravic, ali
2. reproduciranje varovanih del v korist invalidnih oseb, če je neposredno povezano z njihovo invalidnostjo.«.

V tretjem odstavku se za besedama »kolektivne organizacije« doda besedilo »ob koncu vsakega četrletja«.

V tretjem odstavku se doda drugi stavek, ki se glasi: »Pridobljenih podatkov kolektivna organizacija ne sme nikomur razkriti.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

3. člen

V 39. členu se črta tretji odstavek.

4. člen

V 1. točki prvega odstavka 149. člena se beseda »ali« nadomesti z vejico, v 2. točki pa se pika nadomesti z besedo »ali«.

Doda se nova 3. točka, ki se glasi:

»3. če je za isto vrsto avtorskih del in za iste pravice že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorskih pravic drugi kolektivni organizaciji, razen če pravna oseba izkaže, da bi lahko zagotovila učinkovitejše in gospodarnejše upravljanje avtorskih pravic in da bi na podlagi pogodb z avtorji upravljala obsežnejši repertoar varovanih del kakor obstoječa

kolektivna organizacija ali če namerava kolektivna organizacija, ki že ima dovoljenje, prenesti upravljanje pravic na pravno osebo, ki zahteva izdajo dovoljenja.«.

5. člen

155. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Kolektivna organizacija mora vsakomur omogočiti vpogled v repertoar varovanih del in na zahtevo vsakogar dati podatke, pod kakšnimi pogoji upravlja pravice avtorja na določenih delih.«.

6. člen

156. in 157. člen se spremenita tako, da se glasita:

»Tarifa
156. člen

(1) S tarifo za uporabo avtorskih del se določita višina in način izračunavanja avtorskega honorarja ali nadomestila, ki ga mora posamezni uporabnik plačati kolektivni organizaciji za uporabo avtorskega dela iz repertoarja kolektivne organizacije.

(2) Tarifa se določi s skupnim sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov ali, če to ni mogoče, z odločbo Sveta za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: Svet).

(3) Če za neko vrsto uporabe avtorskih del tarifa še ni bila določena, lahko kolektivna organizacija sama ob upoštevanju prvega odstavka 157.c člena tega zakona določi začasno tarifo, ki velja do določitve tarife po prejšnjem odstavku. Kolektivna organizacija objavi začasno tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije.

Skupni sporazum
157. člen

(1) Skupni sporazum v pisni obliki skleneta kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije. Reprezentativna so tista združenja uporabnikov, ki predstavljajo vsaj 20 % uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim drug zakon priznava reprezentativnost.

(2) Skupni sporazum lahko skleneta tudi kolektivna organizacija in posamezni uporabnik avtorskih del iz njenega repertoarja, če je zaradi narave svoje dejavnosti edini, ki opravlja to dejavnost. Določbe, ki se nanašajo na reprezentativno združenje uporabnikov, se smiselno uporabljajo za posameznega uporabnika po tej določbi.

(3) Kolektivna organizacija mora prvo vabilo k pogajanju za sklenitev skupnega sporazuma objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije.

(4) Skupni sporazum določa vsaj:

1. tarifo;
2. pogoje uporabe avtorskih del glede na različne okoliščine uporabe;
3. okoliščine uporabe, zaradi katerih se plačilo avtorskega honorarja ali nadomestila po tarifi zviša, zniža ali oprosti;
4. rok in način plačila avtorskega honorarja ali nadomestila;
5. način plačila avtorskega honorarja ali nadomestila in morebitni poračun glede na začasno tarifo iz tretjega odstavka 156. člena tega zakona za uporabo avtorskih del do sklenitve skupnega sporazuma, če se s tem skupnim sporazumom prvič določa tarifa za neko vrsto uporabe avtorskih del.

(5) Kolektivna organizacija objavi skupni sporazum v Uradnem listu Republike Slovenije.

(6) Skupni sporazum začne veljati za vse istovrstne uporabnike avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, ne glede na to, ali so sodelovali pri pogajanjih ali sklenitvi tega sporazuma. Uporabniki avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije so dolžni s kolektivno organizacijo skleniti pogodbo v skladu z veljavnim skupnim sporazumom.

(7) Sodišča so vezana na objavljeni skupni sporazum.

(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo za spremembe, dopolnitve ali prenehanje skupnih sporazumov.«.

7. člen

Za 157. členom se dodajo novi 157.a, 157.b, 157.c, 157.d, 157.e, 157.f in 157.g člen, ki se glasijo:

»Postopek pri Svetu 157.a člen

(1) Kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov lahko kadar koli po objavi začasnih tarif iz tretjega odstavka 156. člena tega zakona ali če po štirih mesecih od začetka pogajanj ne sklenejo skupnega sporazuma, zahteva, da Svet določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju v zvezi s skupnim sporazumom.

(2) Vsakdo, ki izkaže pravni interes, lahko zahteva, da Svet ugotovi, ali je objavljeni skupni sporazum v skladu z določbami tega zakona in ali je tarifa, določena s tem sporazumom, primerna, razen če je o tem vprašanju Svet že odločil.

(3) Postopek pred Svetom se začne na pisno zahtevo, ki mora vsebovati vsaj:

1. podatke o vložniku predloga;
2. obrazložitev spornih vprašanj;
3. poročilo o dotedanem poteku pogajanj za sklenitev skupnega sporazuma, vključno z dokazilom o datumu njihovega začetka;
4. predlog tarife, ki naj jo odobri Svet, oziroma predlog rešitve drugega spornega vprašanja.

(4) Svet pošlje zahtevo iz prejšnjega odstavka nasprotni stranki oziroma v primeru iz drugega odstavka tega člena kolektivni organizaciji in reprezentativnemu združenju uporabnikov, ki so sklenili izpodbijani skupni sporazum, ter jih pozove, naj se o njej izrečejo.

(5) Vsaka stranka mora navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoje predloge ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze druge stranke. Svet ni vezan na dokazne predloge in zahtevke strank.

(6) Svet lahko strankam kadar koli naloži, da predložijo dodatno gradivo in podatke, za katere presodi, da bi lahko koristili postopku, zlasti da pripravijo ustrezna poročila, predložijo izvedenska mnenja in podobno. Svet glede na vse okoliščine presodi, kakšen pomen ima to, da stranka ni ravnala v skladu z določbo prejšnjega ali tega odstavka.

(7) V postopku pred Svetom se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, z izjemo določb o pravnih sredstvih in izvršbi, razen če je s tem zakonom drugače določeno.

Odločba Sveta 157.b člen

(1) Svet z odločbo določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju, pri čemer lahko v delu ali celoti potrdi, spremeni ali razveljavi izpodbijani skupni sporazum.

(2) Če je glede na okoliščine primera potrebno, lahko Svet na predlog stranke med postopkom izda odločbo, s katero določi tarifo za čas postopka pred Svetom. Ta odločba se izda na podlagi podatkov, ki obstajajo v času odločanja in velja do izdaje odločbe po prejšnjem odstavku. Zoper odločbo po tem odstavku ni dovoljeno sodno varstvo po 157.e členu tega zakona.

(3) Pravnomočna odločba Sveta je sestavni del skupnega sporazuma oziroma skupni sporazum nadomešča, če se z njo izpodbijani skupni sporazum spremeni, razveljavi ali če skupni sporazum ni bil sklenjen.

(4) Pravnomočna odločba Sveta se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Primerna tarifa 157.c člen

(1) Pri določanju primerne tarife se upoštevajo zlasti:

1. celotni bruto prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, podrejeno, celotni bruto stroški, povezani s to uporabo;
2. pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika;
3. razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena;
4. razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno;
5. posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del;
6. primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij v drugih državah, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči.

(2) Do drugačne pravnomočne odločbe Sveta se šteje, da so tarife, določene z objavljenim skupnim sporazumom, primerne.

Stroški postopka pred Svetom 157.d člen

(1) Stroški postopka pred Svetom so stroški strank in stroški Sveta.

(2) Vsaka stranka sama nosi svoje stroške, ki jih ima zaradi postopka pred Svetom.

(3) Stranki po enakih delih krijeta naslednje stroške Sveta:

- nagrado za člane Sveta,
- potne in druge razumne stroške članov Sveta,
- stroške, potrebne za izvedbo dokazov,
- administrativne stroške.

(4) Stranka, ki je začela postopek, mora v roku, ki ga določi Svet, založiti ustrezna sredstva za kritje stroškov njegovega delovanja, sicer Svet predlog za začetek postopka zavrže.

(5) Prejšnji odstavek se smiselno uporablja za vse, ki vložijo katere koli vloge ali predlagajo katera koli dejanja v postopku.

(6) Višina nagrade člana Sveta znaša tretjino osnovne mesečne plače okrožnega sodnika za vsak začetni mesec trajanja postopka, višina nagrade predsednika Sveta pa se poveča za 20 odstotkov.

(7) Svet s posebnim sklepom odloči o stroških Sveta in o tem, ali mora ob upoštevanju položenega predujma katera stranka drugi povrniti ustrezni del plačanih stroškov.

Sodno varstvo zoper odločbe Sveta 157.e člen

(1) Zoper odločbo Sveta je dovoljena tožba, ki se vloži pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije v tridesetih dneh od vročitve odločbe. O tožbi odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije v senatu petih sodnikov.

(2) Sodišče preizkusi odločbo Sveta v mejah tožbenega zahtevka in v mejah razlogov, ki so navedeni v tožbi, pri tem pa po uradni dolžnosti pazi na bistvene kršitve določb postopka glede vprašanja, ali je bila stranki dana možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za izpodbijano odločbo.

(3) Tožnik v postopku sodnega varstva ne sme navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov.

(4) Sodišče odloča brez glavne obravnave.

(5) Zoper sodbo oziroma sklep sodišča ni pritožbe.

(7) Za postopek sodnega varstva po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja upravni spor, razen če je s tem zakonom določeno drugače. Svet je oproščen plačila sodnih taks v upravnem sporu.

Svet
157.f člen

(1) Svet je strokovni, neodvisni in nepristranski organ, ki ima naslednje pristojnosti pri kolektivnem upravljanju pravic:

1. določanje primerne tarife za uporabo avtorskih del;
2. odločanje o drugem spornem vprašanju v zvezi s sklenitvijo skupnega sporazuma;
3. preverjanje, ali je objavljeni skupni sporazum v skladu z določbami tega zakona.

(2) Če so stranke v zadevah iz prejšnjega odstavka sklenile arbitražno pogodbo ali sprejele arbitražno pogodbeno določbo, je taka pogodba ali določba nična.

Organizacija Sveta
157.g člen

(1) Svet sestavljajo predsednik in dva člana.

(2) Predsednik Sveta mora izpolnjevati pogoje za sodnika po zakonu, ki ureja sodišča, člana Sveta pa morata imeti univerzitetno izobrazbo, vsaj pet let delovnih izkušenj in znanje vsaj enega tujega jezika. Vsi člani Sveta morajo imeti znanje iz avtorskega prava.

(3) Po enega člana Sveta predlagajo kolektivne organizacije skupaj in reprezentativna združenja uporabnikov skupaj, predsednika Sveta pa pristojni organ. Predsednika in člana Sveta imenuje za petletno dobo minister, pristojen za gospodarstvo. Minister, pristojen za gospodarstvo, lahko zavrne imenovanje predlaganega člana Sveta, če predlagani član ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka.

(4) Pristojni organ objavi v Uradnem listu Republike Slovenije javni poziv kolektivnim organizacijam in reprezentativnim združenjem uporabnikov, da v treh mesecih predlagajo svojega člana Sveta.

(5) Če kolektivne organizacije ali reprezentativna združenja uporabnikov ne ravnajo po tretjem in četrtem odstavku tega člena, predlaga manjkajočega člana pristojni organ.

(6) Svet ima sedež pri pristojnem organu, ki Svetu zagotavlja administrativno pomoč. Svet ima sekretarja, ki mora imeti univerzitetno izobrazbo pravne smeri in znanje iz avtorskega prava.«.

8. člen

Za 158. členom se doda nov 158.a člen, ki se glasi:

»Skupni račun

158.a člen

Če na istem področju uporabe varovanih del deluje več kolektivnih organizacij, mora biti tarifa za vsa varovana dela določena na enak način, kolektivne organizacije pa morajo posameznemu uporabniku izdati skupen račun za plačilo avtorskega honorarja ali nadomestila po tej tarifi.«.

9. člen

Drugi odstavek 159. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Pristojni organ ne izda dovoljenja za prireditelju ali nekatero njene dele prireditelju, če ta ni predhodno pridobil pravice za javno priobčitev varovanih del, kadar je to potrebno po tem zakonu.«.

10. člen

Drugi odstavek 160. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Najmanj desetina rednih članov lahko zahteva, da eden ali več neodvisnih izvedencev na stroške kolektivne organizacije pregleda njeno poslovanje, razen če je bil na podlagi te določbe v tekočem letu tak pregled že opravljen.«.

11. člen

V prvem odstavku 161. člena se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

Besedilo 2. točke prvega odstavka se spremeni tako, da se glasi:

»2. poročilo revizijske gospodarske družbe o opravljenem pregledu računovodskih izkazov skupaj z mnenjem pooblaščenega revizorja o pravilnosti in skladnosti poslovanja kolektivne organizacije s tem zakonom, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je ta sklenila z drugimi.«.

12. člen

Drugi odstavek 162. člena se črta.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pristojni organ lahko od kolektivne organizacije kadar koli zahteva poročila o katerih koli poslovnih ali finančnih zadevah, vpogled v poslovne knjige ali drugo dokumentacijo.«.

V 6. točki petega odstavka se besedilo »o opravljeni reviziji poslovanja kolektivne organizacije« nadomesti z besedilom »skupaj z mnenjem pooblaščenega revizorja o pravilnosti in skladnosti poslovanja kolektivne organizacije s tem zakonom, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je kolektivna organizacija sklenila z drugimi.«.

Dosedanji tretji, četrti in peti odstavek postanejo drugi, tretji in četrti odstavek.

13. člen

Doda se nov 162.a člen, ki se glasi:

»Ukrepi pri kršitvah kolektivnih organizacij
162.a člen

- (1) Pristojni organ s sklepom odredi kolektivni organizaciji, da v določenem roku odpravi ugotovljene kršitve določb tega zakona.
- (2) Pristojni organ lahko od kolektivne organizacije zahteva, da se na njene stroške in v obsegu, ki ji ga določi, opravi posebna revizija njenega poslovanja, če ugotovi nepravilnosti v poslovanju kolektivne organizacije.
- (3) Pristojni organ z odločbo prekliče izdano dovoljenje v naslednjih primerih:
1. če nastanejo okoliščine, ki bi bile razlog za zavrnitev izdaje dovoljenja,
 2. če kolektivna organizacija ne opravlja svoje dejavnosti ali
 3. če kolektivna organizacija večkrat krši določbe tega zakona.
- Preklic dovoljenja začne veljati trideseti dan po objavi obvestila o preklicu dovoljenja v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (4) Pristojni organ lahko z odločbo o odvzemu dovoljenja hkrati izreče, da se odvzem dovoljenja ne bo izvršil, če bo kolektivna organizacija v določenem roku, ki ne sme biti krajši od enega in ne daljši od treh let, odpravila ugotovljene kršitve in če v tem roku ne bo storila nove kršitve, zaradi katere je mogoče odvzeti dovoljenje. Pristojni organ prekliče pogojni odvzem dovoljenja in dovoljenje odvzame, če kolektivna organizacija v preizkusni dobi ne odpravi ugotovljene kršitve ali stori novo kršitev, zaradi katere ga je mogoče odvzeti.
- (5) Pristojni organ ne more izdati odločbe po tretjem ali četrtem odstavku tega člena, če kolektivni organizaciji pred tem ni odredil odprave ugotovljenih kršitev.
- (6) V postopkih po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Zoper odločbo ali sklep pristojnega organa ni dovoljena pritožba, mogoča pa je tožba v upravnem sporu, o katerem odloča upravno sodišče na svojem sedežu.«.

14. člen

Prvi odstavek 163. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov lahko na podlagi sporazuma o mediaciji predlagata posredovanje mediatorja glede sklenitve skupnega sporazuma o kabelski retransmisiji radiodifuzno oddajanih del.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Posredovanje mediatorja po drugem odstavku 166.c člena tega zakona se lahko zahteva brez sporazuma o mediaciji. V teh mediacijskih postopkih se smiselno uporabljajo določbe o mediaciji med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Mediator lahko strankam predlaga rešitev spora. Šteje se, da so predlog sprejele, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve.«.

Dosedanji drugi, tretji, četrti, peti, šesti, sedmi, osmi in deveti odstavek postanejo tretji, četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti in deseti odstavek.

15. člen

Črta se 163.a člen.

16. člen

V 1. točki prvega odstavka 185. člena se besedilo »(tretji odstavek 38. člena)« spremeni v »(četrti odstavek 38. člena)«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

17. člen

Minister, pristojen za gospodarstvo, imenuje predsednika in člane Sveta iz 157.g člena zakona v devetih mesecih od uveljavitve tega zakona.

18. člen

Postopki arbitraže, ki ob uveljavitvi tega zakona tečejo na podlagi 163.a člena zakona, se končajo po doslej veljavnih določbah zakona.

19. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. Obrazložitev členov

K 1. členu:

Sprememba prvega odstavka 37. člena je redakcijska. V strokovni javnosti se namesto termina *primerno nadomestilo* vse bolj uporablja termin *pravično nadomestilo*.

S pristopom k Evropski uniji je treba zaradi plačila nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje natančneje določiti pomen uvoza. Uvoz po novem pomeni vsak vnos na ozemlje Republike Slovenije.

K 2. členu:

Z novim tretjim odstavkom se določata dve izjemi za zavezance za plačilo nadomestila. Tega jim ne bo treba plačati pri prvi prodaji oziroma uvozu zaradi profesionalnega reproduciranja varovanih del, pri katerem je treba pridobiti dovoljenje imetnikov pravic, ali reproduciranja varovanih del v korist invalidnih oseb, če je reproduciranje neposredno povezano z njihovo invalidnostjo.

Zakon pod nekaterimi pogoji dovoljuje privatno in drugo lastno reproduciranje varovanih del (50. člen ZASP) in, ker gre pri tem za zakonsko omejitev izključne pravice, so imetniki pravic upravičeni do primernega nadomestila. Celoten sistem nadomestil temelji na približni oceni, zaradi česar se v nekaterih primerih nadomestilo plača kljub temu, da se naprava ali nosilec uporabi za druge namene kakor za privatno in drugo lastno reproduciranje. V predlaganem členu so zajeti tisti primeri, za katere je vnaprej znano, da se bodo naprave oziroma nosilci uporabili za druge namene.

Z dopolnitvijo tretjega odstavka se kolektivnim organizacijam izrecno prepoveduje razkritje pridobljenih podatkov. S tem določilom je odpravljena možnost zlorabe podatkov, ki so jih zavezanci dolžni sporočati kolektivni organizaciji in ki so po njihovem mnenju poslovni.

K 3. členu:

Gre za redakcijski popravek. Vlada Republike Slovenije je dolžna spremljati stanje na trgu in temu ustrezno prilagajati ne le višino zneskov nadomestil, temveč tudi vrsto naprav in nosilcev, za katere velja plačilo nadomestil. Pri tem ni pomembno le gibanje cen na drobno, kakor določa veljavni zakon, temveč tudi tehnološki razvoj na tem področju.

K 4. členu:

S predlagano spremembo se določa, da ima za isto vrsto varovanih del in za iste pravice lahko dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic le ena kolektivna organizacija. Posledica takšne ureditve je monopolni položaj kolektivne organizacije. Ker tak položaj lahko povzroči manjšo učinkovitost delovanja kolektivne organizacije in posledično manj učinkovito upravljanje pravic, je omogočeno, da v nekaterih okoliščinah namesto obstoječe kolektivne organizacije lahko pridobi dovoljenje za kolektivno upravljanje druga pravna oseba. To je mogoče, če pravna oseba izkaže, da bi lahko zagotovila učinkovitejše in gospodarnejše upravljanje avtorskih in sorodnih pravic in da bi na podlagi pogodb z imetniki pravic upravljala obsežnejši repertoar varovanih del kakor obstoječa kolektivna organizacija. Dovoljenje pa je pravni osebi mogoče izdati tudi takrat, ko ima neka obstoječa kolektivna organizacija že dovoljenje za upravljanje določenih pravic, pa namerava upravljanje teh pravic prenesti na pravno osebo, ki zahteva izdajo dovoljenja.

K 5. členu:

S predlagano spremembo se izrecno določa obveznost kolektivne organizacije, da vsakomur omogoči vpogled v svoj repertoar varovanih del in na zahtevo vsakogar da podatke, pod kakšnimi pogoji upravlja pravice nekega avtorja ali imetnika sorodnih pravic na nekaterih delih oziroma predmetih sorodnih pravic. Kolektivna organizacija bo morala javno objaviti repertoar, ki ga zastopa, in najverjetneje bo za to uporabila spletno stran. Če pa bo nekdo zahteval natančnejše podatke o pogojih upravljanja pravic nekega avtorja, mu bo morala dati tudi te.

K 6. in 7. členu:

Namesto sedanjih dveh določb ZASP (156., 157. člen) je predlaganih več novih, ki celovito urejajo sistem določanja tarif.

V spremenjenem 156. členu je opredeljen pomen tarife za uporabo avtorskega dela, s čimer se odpravljajo različne razlage tega izraza. Predlog zakona ne dopušča dvoma, da so pogajanja glavni način njene določitve, saj se tarifa določi s skupnim sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov, če pa to ni mogoče, jo določi Svet za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: Svet), ki ga predlog zakona uvaja na novo. Če za neko vrsto uporabe avtorskih del tarifa še ni bila določena, lahko kolektivna organizacija sama, vendar ob upoštevanju meril primernosti, določi začasno, ki velja do določitve »redne« tarife. Morebitni poračun se določi v skupnem sporazumu.

Spremenjeni 157. člen predloga zakona določa način sklenitve sporazuma, njegovo vsebino in veljavnost. Nespremenjeno ostaja določilo, da lahko skupni sporazum v pisni obliki skleneta kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov, na novo pa je določeno merilo reprezentativnosti. Reprezentativna so tista združenja uporabnikov, ki predstavljajo vsaj 20 % uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim drug zakon priznava reprezentativnost. Tak zakon bo na primer Zakon o gospodarskih zbornicah. Skupni sporazum, ki ga objavi kolektivna organizacija v Uradnem listu Republike Slovenije, velja za vse istovrstne uporabnike, ne glede na to, ali so sodelovali pri pogajanjih za sklenitev tega sporazuma. Izjema glede sklenitve skupnega sporazuma je določena za posameznega uporabnika avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije, če je zaradi narave svoje dejavnosti edini, ki le-to opravlja. Kolektivna organizacija mora prvo vabilo k pogajanju objaviti v Uradnem listu RS, s čimer bo zagotovljena obveščenost vseh uporabnikov o pogajanjih in bo torej od njih samih odvisno, ali se bodo odzvali na vabilo ali ne. Posledica neudeležbe na pogajanjih je, da skupni sporazum začne veljati za vse istovrstne uporabnike avtorskih del ne glede na to, ali so sodelovali pri pogajanjih ali sklenitvi tega sporazuma. Uporabniki so nato dolžni skleniti s kolektivno organizacijo pogodbo v skladu z veljavnim skupnim sporazumom. Predlagana je njegova nujna vsebina (tarifa, pogoji uporabe avtorskih del glede na različne okoliščine uporabe itd.), stranki pa se lahko dogovorita še o drugih stvareh. Kolektivna organizacija mora skupni sporazum objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije. Na tak sporazum so sodišča vezana. Pravilo o vezanosti sodišč na skupni sporazum in tarife je dodano zato, ker se želi poudariti avtoriteta tarif, ki so bile bodisi pravnomočno odobrene bodisi pogodbeno sprejete.

Bistvena novost predloga zakona je uvedba Sveta. V njegovi pristojnosti je, da na podlagi zahteve kolektivne organizacije ali reprezentativnega združenja uporabnikov določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju. Zahtevo je mogoče vložiti kadar koli po objavi začasne tarife ali če po štirih mesecih od začetka pogajanj kolektivne organizacije in reprezentativna združenja uporabnikov ne sklenejo skupnega sporazuma. Tako je omogočena

preprečitev prekinitve pogajanj, ki bi jo povzročila katera koli stran. Sankcija, ki nastane zaradi neudeležbe pri pogajanjih, je veljavnost sporazuma tudi za tiste, ki pri njih niso želeli sodelovati in so jih npr. želeli preprečiti. Ker pa bi bila mogoča tudi zloraba te določbe (npr. nekateri uporabniki bi poskušali uničiti manjše konkurente z oblikovanjem previsokega nadomestila), lahko vsak zahteva, naj Svet preizkusi, ali je objavljeni sporazum v skladu z določbami ZASP in ali je tarifa primerna, razen če je o tem vprašanju Svet že odločil. Ta ima zelo široka pooblastila in lahko odloča tudi mimo zahtevkov strank. Če je glede na okoliščine primera potrebno, lahko na predlog stranke med postopkom izda odločbo, s katero določi tarifo za čas postopka pred Svetom. Kolektivni organizaciji ostane možnost vložitve civilne tožbe oziroma prepovedi uporabe avtorskih del (postopek pred Svetom ni procesna predpostavka za uveljavljanje pravic pred sodišči), vendar bo sodišče vezano na veljavno določeno tarifo.

Predlagani 157.c člen v primerjavi s sedaj veljavnim ZASP natančneje opredeljuje merila za primernost tarife, ki jih bodo morali pri določanju tarif upoštevati kolektivne organizacije in združenje uporabnikov, pa tudi Svet. Merila smiselno sledijo že sedaj določenim (tretji do peti odstavek 156. člena ZASP), praksi iz tujine (npr. Nemčija, Švica) ter predlogom uporabnikov varovanih del in imetnikov pravic.

Zoper odločbo Sveta je dovoljena tožba, ki se vloži pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije v tridesetih dneh od vročitve odločbe. O tožbi odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije v senatu petih sodnikov. Ta rešitev se zgleduje po Zakonu o zavarovalništvu, Zakonu o trgu vrednostnih papirjev in nekaterih drugih predpisih. Sodišče preizkusi odločbo Sveta v mejah tožbenega zahtevka in razlogov, ki so navedeni v tožbi, pri tem pa po uradni dolžnosti pazi na bistvene kršitve določb postopka glede tega, ali je bila stranki dana možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za izpodbijano odločbo. Tožnik v postopku sodnega varstva ne sme navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov. Sodišče odloča brez glavne obravnave. Zoper njegovo sodbo oziroma sklep ni pritožbe. Kolektivni organizaciji ne glede na to vedno ostane možnost vložitve civilne tožbe oziroma prepovedi uporabe avtorskih del.

Svet ni državni organ, ampak strokovno in neodvisno telo, ki je specializirano za reševanje sporov pri kolektivnem upravljanju pravic. Sestavljajo ga predsednik in dva člana, ki morajo izpolnjevati zahtevane pogoje. Po enega člana Sveta predlagajo vse kolektivne organizacije skupaj in vsa reprezentativna združenja uporabnikov skupaj, predsednika Sveta pa pristojni organ. Predsednika in člana Sveta imenuje za petletno dobo minister, pristojen za gospodarstvo. Zaradi pomislekov uporabnikov varovanih del in imetnikov pravic, da bi kljub njihovem predlogu pristojni minister za člana Sveta predlagal nekoga drugega, je dodana določba, ki pristojnemu ministru omogoča zavrnitev imenovanja predlaganega člana le, če ta ne izpolnjuje pogojev za člana Sveta. Tako je še jasneje zagotovljena neodvisnost Sveta.

Pristojni organ (urad) zagotavlja Svetu administrativno pomoč. Vsaka stranka sama nosi svoje stroške, ki jih ima zaradi postopka pred Svetom, po enakih delih pa krijeta stroške Sveta (nagrado za njegove člane, potne in druge razumne stroške njegovih članov, stroške, potrebne za izvedbo dokazov, in administrativne stroške).

K 8. členu:

Predlagani novi člen uvaja pomembno novost, ki bo koristna za kolektivne organizacije, pa tudi uporabnike. Prve bodo morale v primerih, pri katerih na istem področju uporabe varovanih del deluje več kolektivnih organizacij, izdajati skupne račune, paziti pa bodo

morale tudi, da bo tarifa za vsa varovana dela določena enako. Tako bo olajšan predvsem položaj uporabnikov varovanih del glede na kolektivne organizacije, saj jim je omogočen boljši pregled nad lastnimi obveznostmi. Medsebojno sodelovanje je koristno tudi za kolektivne organizacije, ker skupno nastopanje povečuje njihovo učinkovitost in zmanjšuje njihove stroške. V Sloveniji tega sodelovanja še ni, zato bo obveznosti določitve tarife na enak način in izdajanja skupnega računa določil zakon.

K 9. členu:

Po veljavnem drugem odstavku 159. člena ZASP pristojni organ za notranje zadeve na zahtevo avtorja ali kolektivne organizacije prepove prireditvev oziroma uporabo varovanega dela, če prireditelj ni predhodno pridobil pravic, ki bi jih v skladu z ZASP moral. V praksi se je izkazalo, da takšna določba ni izvedljiva, saj avtorji oziroma kolektivne organizacije ne morejo slediti vsem prireditvam, če o njih niso predhodno obveščeni. Čeprav bi morali prireditelji vnaprej pridobiti dovoljenje za uporabo varovanih del, tega pogosto ne storijo. Ko avtorji oziroma kolektivne organizacije za prireditvev izvedo, je večinoma že prepozno, da bi zahtevali njeno prepoved. S predlagano spremembo se določa, da pristojni organ ne izda dovoljenja za prireditvev ali njene določene dele prireditelju, če ta ni predhodno pridobil pravice za javno priobčitev varovanih del, kadar je to potrebno po ZASP. S takšno določbo se poskuša doseči, da bi bilo dovoljenje za prireditvev izdano le, če bi prireditelj predhodno uredil vsa razmerja z imetniki pravic.

K 10. členu:

S predlaganim členom se natančneje določa pravica rednih članov kolektivne organizacije, da zahtevajo pregled njenega poslovanja. Zahtevo lahko po novem vloži najmanj ena desetina rednih članov (prej deset rednih članov), izrecno je določeno, da stroške pregleda nosi kolektivna organizacija, ga pa ni mogoče zahtevati, če je bil v tekočem letu že opravljen.

K 11. členu:

V prvem odstavku je predlagano, da se rok s treh podaljša na šest mesecev. Tako je kolektivnim organizacijam omogočeno, da pravočasno sprejmejo in pridobijo vse zahtevane dokumente.

Sprememba 2. točke prvega odstavka je posledica nejasnosti obsega pregleda poslovanja kolektivne organizacije in mnenja pooblaščenega revizorja. Zdaj je jasno določeno, da gre za revizijo računovodskih izkazov ter da se mnenje pooblaščenega revizorja nanaša na pravilnost in skladnost poslovanja kolektivne organizacije s tem zakonom, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je ta sklenila z drugimi.

K 12. členu:

S predlaganimi spremembami se natančneje urejajo pristojnosti pristojnega organa pri nadzoru delovanja kolektivne organizacije. V ta namen lahko od kolektivne organizacije kadar koli zahteva dokumente in mu svoje zahteve ni treba obrazložiti. Nadzor nad kolektivnimi organizacijami je zaradi njihovega monopolnega položaja ključnega pomena za delovanje celotnega sistema kolektivnega uveljavljanja pravic, zato pristojni organ ne sme biti omejen z dvomi o opravičenosti svoje zahteve, kolektivni organizaciji pa ne sme biti omogočeno, da bi se izogibala nadzoru z izgovarjanjem na neopravičenost zahteve pristojnega organa.

Sprememba 6. točke petega odstavka je redakcijska uskladitev s spremembo 2. točke prvega odstavka 161. člena ZASP.

K 13. členu:

Predlagani novi člen zakona poleg odvzema dovoljenja, ki je zdaj edini ukrep pristojnega organa, predvideva tri dodatne ukrepe slednjega pri ugotovljenih kršitvah delovanja kolektivnih organizacij. Ti ukrepi so: odredba o odpravi ugotovljenih kršitev zakona, zahteva za posebno revizijo poslovanja kolektivne organizacije in pogojni odvzem dovoljenja. Najmilejši ukrep je odredba o odpravi pomanjkljivosti, ki jo pristojni organ izreče s sklepom, če ugotovi, da kolektivna organizacija krši določbe ZASP. Ta ukrep je smiselno enak opozorilu za odpravo pomanjkljivosti, ki ga določa sedanji drugi odstavek 162. člena ZASP. Nova je tudi posebna revizija poslovanja kolektivne organizacije, opravljena na stroške le-te in v obsegu, ki ga določi pristojni organ, če ugotovi nepravilnost v njenem poslovanju. Natančno so določeni primeri, ko pristojni organ lahko prekliče izdano dovoljenje, in sicer sme to storiti, če nastanejo okoliščine, ki bi bile razlog za zavrnitev izdaje dovoljenja, če kolektivna organizacija ne opravlja svoje dejavnosti ali če večkrat krši določbe tega zakona (razlogi so smiselno enako določeni kot v sedanjem drugem odstavku 162. člena ZASP). Pristojni organ ne more izdati odločbe o preklicu dovoljenja ali pogojnem preklicu, če kolektivni organizaciji pred tem ni odredil odprave ugotovljenih kršitev. Z odločbo o odvzemu dovoljenja lahko hkrati izreče, da tega odvzema ne bo, če bo kolektivna organizacija v določenem roku odpravila ugotovljene kršitve in če v tem roku ne bo storila nove kršitve, zaradi katere je mogoče odvzeti dovoljenje. Pristojni organ prekliče pogojni odvzem dovoljenja in dovoljenje odvzame, če kolektivna organizacija v preizkusni dobi ne odpravi ugotovljene kršitve ali stori novo kršitev, zaradi katere ga je mogoče odvzeti. V postopkih po predlaganem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Zoper odločbo ali sklep pristojnega organa ni dovoljena pritožba, mogoča pa je tožba v upravnem sporu, o katerem odloča upravno sodišče na svojem sedežu.

K 14. členu:

S predlagano spremembo je mediatorju odvzeta pristojnost odločanja o sklenitvi skupnega sporazuma. Sprememba prvega odstavka je potrebna, ker v skladu s 7. členom predlaganega zakona o vprašanih glede sklenitve skupnega sporazuma odloča Svet.

S predlaganim drugim odstavkom se odpravlja neskladje v ureditvi med 163. in 166.c členom. Ta določa, da lahko zahtevajo posredovanje mediatorja osebe, ki uveljavljajo vsebinske omejitve pravic, po veljavnem 163. členu pa lahko to posredovanje predlagajo kolektivna organizacija in reprezentativna združenja uporabnikov na podlagi sporazuma o mediaciji. S predlagano spremembo bo to neskladje odpravljeno, saj bo dana možnost uvedbe mediacije tudi brez omenjenega sporazuma.

Predlagana sprememba četrtega odstavka določa pravno domnevo, da je mediatorjev predlog rešitve spora sprejet, če nobena od strank ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve, kar je pravilneje od sedanje določbe.

K 15. členu:

Predlaga se črtanje 163.a člena, ki ureja arbitražo med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov glede vsebine skupnega sporazuma. Veljavni 163a. člen ZASP temelji na arbitražnem sporazumu, kar pomeni, da je že za sprožitev arbitražnega postopka potrebno soglasje obeh strani. Če tega sporazuma ni, nobena od strani ne more sprožiti arbitražnega postopka, da bi se določila vsebina skupnega sporazuma, katerega (bistveni) del je tarifa. S takšno ureditvijo pa niso ustrezno rešeni primeri, pri katerih se kolektivne organizacije in reprezentativna združenja uporabnikov o vsebini sporazuma ne

morejo dogovoriti, saj razen sodne poti ni na voljo nobene druge možnosti. S predlaganim zakonom se pristojnost odločanja o vsebini skupnega sporazuma prenaša na Svet.

K 16. členu:

Gre za redakcijski popravek. Zaradi spremenjenega 38. člena (2. člen predloga zakona) in preštevilčenja odstavkov je potrebno ustrezno spremeniti sklicevanje s tretjega na četrti odstavek tudi v 185. členu ZASP.

K 17. členu:

S tem členom se določa rok, v katerem naj minister, pristojen za gospodarstvo, imenuje prvega predsednika in člana Sveta.

K 18. členu:

Ta določba predlaganega zakona ureja, da se vsi začetni postopki arbitraže dokončajo po določbah obstoječega zakona. Tako je omogočeno, da se ne glede na odpravo arbitraže njeni morebitni že začetni postopki dokončajo po določbah ZASP, ki so veljale pred uveljavitvijo predloga zakona. Hkrati se s takšno določbo prepreči nejasnost glede začetka veljavnosti novega zakona.

K 19. členu:

Predlagano je, da začne zakon veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, ker se s predlaganim zakonom ne uvajajo večje spremembe in ni potreben daljši čas za seznanitev z njegovimi določbami.